

Fałszerze ewangelii Autor tekstu: Krzysztof Sykta

W dyskusjach dotyczących określonych fragmentów tekstu ewangelicznego dość często podnosi się argument, że określona fraza musi być właściwa, i należy do tekstu pierwotnego, z uwagi na to, że występuje we wszystkich posiadanych przez nas manuskryptach, tudzież w tych „najstarszych” lub „najlepszych”, choć nie zawsze to co najlepiej zachowane musi być bardziej wiarygodne.

W analizie tekstu Ewangelii argument ten podnosi się nader często, przyjmując obecnie zrekonstruowany stan tekstu za „pierwotny”, tylko dlatego że starsze warianty się nie zachowały. Czy podejście takie jest właściwe?

W poniższych przykładach wykażemy, że nawet jeśli każdy istniejący obecnie manuskrypt zawiera wersję oficjalną, niekoniecznie oznacza to, że wersja ta jest oryginalna a świadczy to o czymś innym — o umiejętnościach usuwania z obiegu tekstów „niekanonicznych” i skuteczności kościelnej cenzury — to co było niezgodne z kanonem szło na stos.

Łk 1:46 — Magnificat

Przykład pierwszy (<http://www.newadvent.org/cathen/09534a.htm>) - pieśń dziękczynna Marii, matki Jezusa. Przypisywanie tego fragmentu Maryi od dawna było kwestionowane (por. Harnack „Berliner Sitzungsberichte”, 1900) i dyskutowane. Najstarsze źródła starołacińskie w tym kodeksy: **Vercellensis, Veronensis, Rhedigerianus**, (które nie obejmują również wielu późniejszych dodatków) w wersecie Łk 1.46 (I rzekła **Mariam**: Wielbi mój dech żywota Pana...) posiadają odmienną lekcję "Et ait **Elisabeth**: Magnificat anima mea".

Mamy tu sytuację, w której z jednej strony **wszystkie dostępne teksty greckie i syryjskie zawierają wersję „Mariam”**, z drugiej przekłady łacińskie zachowały lekcję inną, a sama analiza tekstu wskazuje na to, że „Mariam” stanowi późniejszą korektę związaną z kultem maryjnym:

1. W Historii narodzin wg Łukasza fragment ten znajduje się w części dotyczącej Jana Chrzciciela, a nie Jezusa.

2. Hymn „Benedictus” wypowiada ojciec Jana po napełnieniu przez Ducha Świętego:

1.67. **I Zachariasz, ojciec jego, napełniony został Duchem Świętym; i prorokował, mówiąc:**

1.68. *"Błogosławiony Pan, Bóg Izraela, gdyż wejrzał i dokonał odkupienia ludu swego;*

3. Podobnie tuż przed Magnificat Duchem Świętym zostaje napełniona Elżbieta, a nie Maria:

1.41. **I zdarzyło się, że gdy Elżbieta usłyszała pozdrowienie Marii, podskoczyło niemowlętko w jej łonie; i napełniona została Elżbieta Duchem Świętym.**

4. Sama treść hymnu wskazuje bardziej na dziękczynienie Elżbiety a nie Marii i zbieżna jest z prorocstwem Zachariasza.

5. Po Magnificat autor ewangelii Łukasza pisze:

1.56. **Pozostała zaś Mariam u niej około trzech miesięcy i wróciła do domu swego.**

U niej — czyli osoby, która przed chwilą wypowiadała Magnificat.

Na autorstwo Elżbiety wskazują też inne źródła zewnętrzne np. cytat z Nicetasa z Remesiany (335-414) w watykańskim manuskrypcie „De psalmodiis bono”: *Cum Helisabeth Dominum anima nostra magnificat*".

Łk 3:32 — Jam Cię dziś spłodził

Werset 3:22 Ewangelii Łukasza w praktycznie wszystkich greckich manuskryptach zawiera słowa zgodne z Markiem: *Tyś jest mój syn umiłowany, w tobie me upodobanie*. Mateusz ma wersję jedynie nieznacznie odmienną (ten jest zamiast tyś jest etc). Jedynym kodeksem, który zawiera odrębną lekcję, zgodną z Psalmem 2:7, jest Codex Bezae: *Synem moim jesteś Ty, jam Ciebie dziś spłodził*.

Lukasz	Marek	Mateusz
<p>3.22. (...) I głos z nieba powstał:</p> <p>Synem moim jesteś Ty, Jam Ciebie dziś spłodził. *</p> <p>* [Tyś jest syn mój umiłowany, w tobie me upodobanie.]</p>	<p>1.11. I głos {zdarzył się} z niebios:</p> <p>Tyś jest syn mój umiłowany, w tobie me upodobanie.</p>	<p>3.17. I oto głos z niebios mówiący:</p> <p>Ten jest syn mój umiłowany, w nim me upodobanie.</p>
<p>3:22 (...) <u>kai fwvnh ex ouranou genesqai</u></p> <p><u>uios mou ei su</u> ego <u>shmeron gegennhka se*</u></p> <p>* [<u>su ei o uios mou o agaphtos en soi eudokhsa</u>]</p>	<p>1:11 <u>kai fwvnh (egeneto) ek twv ouranwn</u></p> <p><u>su ei o uios mou o agaphtos en soi eudokhsa</u></p>	<p>3:17 <u>kai idou fwvnh ek twv ouranwn legousa</u></p> <p><u>outos estin o uios mou o agaphtos en w eudokhsa</u></p>

Tymczasem, jak [pisze](http://jamesbradfordpate.wordpress.com/2013/07/09/bart-ehrman-on-luke-322/) (<http://jamesbradfordpate.wordpress.com/2013/07/09/bart-ehrman-on-luke-322/>) Bart Ehrman w swojej książce *The Orthodox Corruption of Scripture: The Effect of Early Christological Controversies on the Text of the New Testament* wersja zgodna z kodeksem Bezae była powszechna na przełomie II i III wieku i taką też wersję znajdujemy w pismach **Justyna (100-165), Klemensa z Aleksandrii (150-215) czy Orygenesza (185-254)**.

Justyn w dialogach z Tryfonem [pisze](http://www.newadvent.org/fathers/01286.htm) (<http://www.newadvent.org/fathers/01286.htm>):

And when Jesus came to the Jordan, He was considered to be the son of Joseph the carpenter; and He appeared without comeliness, as the Scriptures declared; and He was deemed a carpenter (for He was in the habit of working as a carpenter when among men, making ploughs and yokes; by which He taught the symbols of righteousness and an active life); but then the Holy Ghost, and for man's sake, as I formerly stated, lighted on Him in the form of a dove, and there came at the same instant from the heavens a voice, which was uttered also by David when he spoke, personating Christ, what the Father would say to Him: 'You are My Son: this day have I begotten You;' [the Father] saying that His generation would take place for men, at the time when they would become acquainted with Him: 'You are My Son; this day have I begotten you.'

Wers "Synem moim jesteś Ty, **jam Ciebie dziś spłodził**" wykorzystywany był przez adopcjonistów, dlatego też został zmieniony i zmieniony tak dokładnie że **tylko jeden** kodeks zachował starszą wersję, mimo że była ona w użyciu jeszcze w IV wieku. Nawet syryjska Peszitta zawiera już wersję poprawioną.

Jeżeli instytucja Kościoła była w stanie dokonać tak gruntownej korekty (zapominając jedynie o ocenzurowaniu pism swych Ojców, widocznie nikt na to nie wpadł) to można postawić pytanie: jakie jeszcze fragmenty Pisma, które występują we wszystkich tzw. „oryginałach” bynajmniej nie są oryginalne? Co jeszcze wycięto a co dodano?

Na tym jednym przykładzie widać przy tym **jak dobrze** działa kościelna cenzura. Jeżeli jakiś fragment pisma wymaga zmiany, zmiana ma charakter totalny wraz z niszczeniem wszystkich egzemplarzy ze starszą wersją, które stają się „heretyckie”...

Mt 19:17 — Tylko Ojciec

Przykład podobny do wcześniejszego. Werset z ewangelii Mateusza dotyczący pytania pewnego młodzieńca o życie wieczne zawiera obecnie następującą odpowiedź:

19.17. On zaś rzekł mu: **Czemu mnie pytasz o dobro? Jeden jest dobry.**

...ti me erwtas peri tou agaou , eis estin o agaqos

Marek i Łukasz zawierają tekst nieco odmienny:

10.18. Zaś Jezus rzekł mu: **Czemu mnie zwiesz dobrym? Nikt [nie jest] dobrym, jeśli nie jeden Bóg.**

...ti me legeis agaon oudeis agaos

ei mh eis o qeos

Można spotkać się wielokrotnie z tezą, że to Mateusz zmienia tekst Marka po to, by uniknąć podejrzeń, że Jezus nie jest „dobrym”, albo że nie traktuje siebie jako równego Bogu (bo w wersji

Marka nie traktuje). Tyle że za zmiany w tekście w tym konkretnym przypadku po raz kolejny nie odpowiada autor, tylko kościelni cenzorzy, podobnie jak powyżej walczący z adopcjonizmem. Bo to okazuje się, że **powyższy werset mateuszowy w cytatach ojców kościoła brzmi całkowicie odmiennie niż we wszystkich zachowanych rękopisach:**

Justyn, Ireneusz, Diatessaron / Ephrem, Epiphaniusz, Orygenes, Pseudo-Clemens, Hipolit przekazują powyższy wers z Mateusza w formie nieocenzurowanej:
ti me legeis agaqon
eis estin agaqos

o pather o en tois ouvranois

W tłumaczeniu:
Czemu mnie zwiesz dobrym?
Jeden jest jest dobry,

Ojciec w niebiosach.

Tekst ten został zmieniony na:
Czemu mnie pytasz o dobro?
Jeden jest dobry

Również Klemens cytując ten fragment za każdym razem uzupełnia wers Mt wspominając o „Ojcu” „Ojcu naszym” lub „Ojcu w niebiosach”.

W obecnych wersjach ewangelii tj. tekście greckim stanowiącym podstawę przekładu „Ojciec w niebiosach” został całkowicie usunięty.

Mt 28:19 — Trójca Święta

Ostatni przykład i ostatnie słowa Jezusa w ewangelii Mateusza. Jedyne fragment ewangelii zawierający bezpośrednie odniesienie do Trójcy Świętej. W wersji obecnej brzmi on:

28.19. *Wyruszywszy czyńcie więc uczniami wszystkie narody, chrzcząc je **w imię Ojca i Syna, i Świętego Ducha.***

Tymczasem po raz kolejny okazuje się, że np. **Euzebiusz** co najmniej siedemnaście razy cytuje ^[1] ten fragment w wersji przednicejskiej:

28.19. *Wyruszywszy czyńcie więc uczniami wszystkie narody, chrzcząc je **w imię moje.***

W ostatnich latach odkryto również [teksty koptyjskie](http://www.oocities.org/fdocc3/in-my-name.htm) (http://www.oocities.org/fdocc3/in-my-name.htm) zawierające ewangelię Mateusza w wersji zgodnej z Euzebiuszem, bez formuły trynitarniej:

*"Go forth into all the world and teach all the nations **in my name** in every place." (Mat 28:19 za: E. Budge, *Miscellaneous Coptic Texts*, 1915, pp. 58 ff., 628 i 636).*

Formuła trynitarna nie występuje również w przekładzie hebrajskim Shem Toba:

*"Go and teach them to carry out all the things **which I have** commanded you forever."*

Te cztery powyższe przykłady stanowią dowody bezpośredniej i *niemal* doskonałej ingerencji ze strony Kościoła w tekst ewangeliczny. „Niemał”, gdyż nie ma fałszerstw doskonałych.

Przypisy:

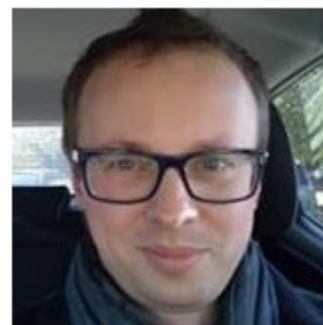
^[1] *Laudes Constantini* r. XVI, (335 ne), *Historia Ecclesiastica*, ks. III, r. V (324 ne). *Demonstratio Evangelica* ks. III, r. 6 (318 ne), Theophania

Krzysztof Sykta

Zajmuje się głównie biblistyką i religioznawstwem. Prowadzi stronę synopsa.pl. Skończył ekonomię, jest dyrektorem w izbie gospodarczej i redaktorem w Magazynie Przedsiębiorczości i Integracji Lokalnej IMPULS. Był redaktorem naczelnym ezynu Playback.pl

[Strona www autora](#)

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 01-09-2013 Ostatnia zmiana: 03-09-2013)
Oryginał. (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,9241>)

Contents Copyright © 2000-2012 Mariusz Agnosiewicz
Programming Copyright © 2001-2012 Michał Przech

Właścicielem portalu Racjonalista.pl jest Fundacja Wolnej Myśli.
Autorem portalu jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tego portalu i jakiegokolwiek jego części.

Wszystkie elementy tego portalu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tego portalu oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tego portalu i nie korzystać z jego zasobów.

Informacje zawarte na tym portalu przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów portalu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na portalu. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki prezentuje.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych portalu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl